

طرح درس اقتصاد ایران مقطع کارشناسی ارشد: گرایش اقتصاد انرژی

هدف

- آشنایی دانشجویان با نظریه‌ها و تحلیل‌های مطرح، درباره مسائل اصلی اقتصاد ایران؛
- شناخت روند تاریخی تحولات اقتصادی کشور و تغییرات عناصر اصلی مؤثر بر اقتصاد ملی؛
- شناخت وضعیت، منابع، موانع، امکانات و مشکلات در ایجاد رشد و شکوفایی فعالیت‌های اقتصادی در سطح ملی و بخشی در کشور.

سرفصل دروس

- ۱- کلیات و ارائه چارچوب مطالعه با ویژگی‌های خاص ایران
- ۲- دیدگاه صاحب‌نظران درباره عقب‌ماندگی و پیشرفت کشور
- ۳- مروری بر جغرافیا، اقلیم و تاریخ اقتصادی ایران از گذشته تا امروز
- ۴- تحلیل قوانین (بندهای مرتبط قانون اساسی و ...) و اسناد بالادستی مرتبط
- ۵- نقش و جایگاه دولت در اقتصاد ایران (با توجه به رانت نفت)
- ۶- اولویت‌ها در سازماندهی فعالیت‌های اقتصادی دولت
- ۷- تحلیل برنامه‌های توسعه و بودجه با تأکید بر درآمدهای نفتی
- ۸- خصوصی سازی و هدفمندکردن یارانه‌ها
- ۹- تورم، بیکاری، نرخ رشد، تشکیل سرمایه و ...
- ۱۰- برخی شاخص‌های کلان و مقایسه با کشورهای منتخب
- ۱۱- امور زیربنایی و رفاه اجتماعی
- ۱۲- ارتباطات اقتصادی بین‌المللی (صادرات نفتی و غیرنفتی و واردات)
- ۱۳- بخش‌های دولتی، خصوصی و تعاونی
- ۱۴- بخش‌های تولیدی صنعت، کشاورزی و خدمات
- ۱۵- صنعت نفت، گاز و پتروشیمی
- ۱۶- نکات پایانی (ضایعات، قاچاق، تحریم، همه‌گیری کرونا و ...) و جمع بندی

نحوه ارائه

توصیفی-تحلیلی، بر اساس داده‌های آماری و اسنادی و استفاده از نظریه‌های مربوط، با توجه به مباحث بومی و نهادی و با روش بین‌رشته‌ای

معیار ارزیابی

- حضور در کلاس و مشارکت فعال در بحث‌ها
- امتیاز امتحان میان ترم
- بررسی و ارائه کتبی و شفاهی یک موضوع انتخابی و نقد یک کتاب
- امتیاز امتحان پایان ترم

موضوعات انتخابی جهت کار تحقیقی

- (روند و بررسی تحولات، دلایل و اثرات هر یک از متغیرهای زیر بر اقتصاد کشور در سال‌های گذشته و راه‌حل‌های پیشنهادی)
- ۱- فرصت‌ها و تهدیدهای اصلی رانت نفت در اقتصاد ایران
 - ۲- سرمایه‌گذاری، تولید، مصرف ملی و خالص صادرات (با و بدون نفت)
 - ۳- رکود تورمی (شاخص فلاکت) و مقایسه با کشورهای منتخب
 - ۴- تحولات بازار کار و ارتباط آن با وفور منابع و خسارت‌های بیکاری
 - ۵- آثار رشد جمعیت (با توجه به مصوبه مجلس) و شهرنشینی
 - ۶- اندازه و دخالت دولت و اثر آن بر فعالیت بنگاه‌ها و اندازه آنها و خصوصی‌سازی‌ها
 - ۷- بدهی (و طلب) دولت به (از) نهادهای دولتی و غیردولتی
 - ۸- تعداد، شعب و سرمایه بانک‌ها و بدهی و طلب اشخاص، بنگاه‌ها و دولت به/از آنها
 - ۹- بهره‌وری و درآمد سرانه و مقایسه با کشورهای منتخب
 - ۱۰- توریسم (ورودی و خروجی، تعداد و درآمد/مخارج)
 - ۱۱- تأثیرات تحریم‌ها بر اقتصاد ایران با تأکید بر واردات و صادرات
 - ۱۲- رانت‌های محوری و یارانه‌ها در اقتصاد ایران و چگونگی توزیع آنها
 - ۱۳- آثار سرمایه اجتماعی بر اقتصاد ایران
 - ۱۴- ثبات و بی‌ثباتی (دگرگونی‌ها) قبل و بعد از کشف نفت در کشور
 - ۱۵- عوامل مؤثر در جذب و مهاجرت نخبگان
 - ۱۶- ارتباط روندهای تورمی با فراوانی منابع
 - ۱۷- خسارت مالی، جانی و ... اقتصاد پنهان/تصادفات
 - ۱۸- توریسم (ورودی و خروجی، تعداد و درآمد/مخارج)
 - ۱۹- بررسی بازارهای مالی (پول و سرمایه)
 - ۲۰- ارزیابی و تأثیر طرح مسکن مهر/ساخت ۴ میلیون مسکن بر بازار مسکن
 - ۲۱- منابعی که اتلاف می‌شود (ضایعات) و بازیافت
 - ۲۲- بررسی تحولات فقر و نابرابری اقتصادی در ایران به‌رغم فراوانی منابع
 - ۲۳- اثرات فضای مجازی بر اقتصاد ایران
 - ۲۴- آثار تحولات اوکراین بر اقتصاد ایران و موضوعات مرتبط دیگر

عصاری آرانی - مصطفوی - مهرماه ۱۴۰۲

۱. اشرف، احمد (۱۳۴۷) نظام فنودالی یا نظام آسبایی: نقد و نظری در ویژگی‌های تاریخ ایران؛ مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی.
۲. (۱۳۵۹) موانع تاریخی رشد سرمایه داری در ایران؛ نشر زمینه (نایاب).
۳. امان‌اللهی بهاروند، اسکندر (۱۳۷۴) کوچ‌نشینی در ایران: پژوهشی درباره عشایر و ایلات؛ تهران: انتشارات آگاه.
۴. آبراهامیان، پرواند (۱۳۷۷) ایران بین دو انقلاب؛ ترجمه احمد گل محمدی و محمد ابراهیم فتاحی؛ تهران: نشر نی.
۵. (۱۳۸۹) تاریخ ایران مدرن؛ محمد ابراهیم فتاحی؛ تهران: نشر نی.
۶. باستانی پاریزی، محمد ابراهیم (۱۳۶۷) سیاست و اقتصاد عصر صفوی؛ انتشارات صفی‌علی‌شاه.
۷. بانک جهانی (۱۳۸۳) اقتصاد ایران از دیدگاه WB، گذار از ثروت نفت به توسعه؛ ترجمه ع. بلوریان، سازمان بورس.
۸. توفیق، فیروز (۱۳۸۵) برنامه‌ریزی در ایران و چشم‌انداز آن؛ مؤسسه عالی آموزش و پژوهش در مدیریت و برنامه‌ریزی.
۹. جمالزاده، سید محمد علی (۱۳۶۲) گنج شایگان؛ انتشارات کتاب تهران، چاپ دوم.
۱۰. دینی‌ترکمانی، علی (۱۳۹۸) اقتصاد ایران: رکود تورمی و سقوط ارزش پول ملی (اقتصاد سیاسی تو در تویی نهادی و ظرفیت جذب ضعیف؟)؛ نشر علم.
۱۱. رزاقی، ابراهیم (۱۳۹۲) اقتصاد ایران زمین؛ نشر نی، چاپ اول.
۱۲. رنایی، محسن (۱۳۹۹) بازار یا نابازار؟ بررسی موانع نهادی کارآیی نظام بازار در اقتصاد ایران؛ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، ج. ۴.
۱۳. سوداگر، محمد رضا (۱۳۵۳) رشد روابط سرمایه داری در ایران، مرحله انتقالی ۱۳۴۲-۱۳۰۴؛ تهران: نشر پازند.
۱۴. (۱۳۶۹) رشد روابط سرمایه داری در ایران، مرحله گسترش ۱۳۵۷-۱۳۴۲؛ تهران: شعله اندیشه.
۱۵. سیف، احمد (۱۳۹۹) اقتصاد ایران به روایت اسناد در قرن نوزدهم؛ نشر چشمه، چاپ اول.
۱۶. (۱۳۹۸) نگاهی با دوربین به اقتصاد ایران از مشروطه تاکنون؛ نشر کرگدن، چاپ دوم.
۱۷. شاکری، عباس (۱۳۹۵) مقدمه ای بر اقتصاد ایران، انتشارات رافع، چاپ اول.
۱۸. طیبیان، محمد؛ موسی غنی‌نژاد و حسین عباسی (۱۳۹۲) اندیشه آزادی: نگاهی از منظر اقتصاد سیاسی به تجربه ایران معاصر، انتشارات دنیای اقتصاد.
۱۹. عظیمی، حسین (۱۳۹۷) کتاب اقتصاد ایران امروز: توسعه بر محور آموزش، فرهنگ و تمدن؛ به کوشش خسرو نورمحمدی؛ نشر نی.
۲۰. (۱۳۹۱) اقتصاد ایران: توسعه، برنامه‌ریزی، سیاست و فرهنگ (مقالات و سخنرانی)؛ به کوشش خسرو نورمحمدی؛ نشر نی.
۲۱. عیسوی، چارلز (۱۳۶۲) تاریخ اقتصادی ایران در عصر قاجار؛ ترجمه یعقوب آژند؛ نشر گستره.
۲۲. غنی‌نژاد اهری، موسی (۱۳۹۶) اقتصاد و دولت در ایران؛ نشر دنیای اقتصاد.
۲۳. فریزر، رانلد (۱۳۸۰) تجارت در عصر صفویان؛ ترجمه یعقوب آژند؛ نشر گستره.
۲۴. فشاهی، محمدرضا (۱۳۹۵) واپسین جنبش قرون وسطایی در دوران فنودال؛ انتشارات فردوس.
۲۵. کانونزبان، محمدعلی همایون (۱۳۷۷) ۹ مقاله در جامعه‌شناسی تاریخی ایران: نفت و توسعه اقتصادی؛ ترجمه ع. طیب؛ تهران: مرکز.
۲۶. (۱۳۸۰) تضاد دولت و ملت؛ ترجمه علیرضا طیب؛ تهران: نشر نی.
۲۷. (۱۳۹۱) ایرانیان: از دوران باستان تا دوره معاصر؛ ترجمه حسین شهیدی؛ نشر مرکز.
۲۸. لمبتون، ا. کترین (۱۳۴۵) مالک و زارع در ایران؛ ترجمه منوچهر امیری؛ نگاه ترجمه و نشر کتاب.
۲۹. نیلی، مسعود (۱۳۹۶) اقتصاد ایران: چگونگی گذر از ابرچالش‌ها (خلاصه طرح جامع مطالعات اقتصاد ایران)؛ تلفیق (جلد ۱)؛ خلاصه مدیریتی (جلد ۲)؛ مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی، چاپ اول.

۱. آزاد، ق. ظ. (۱۳۹۹) نقش نظامیها در اضمحلال علمی و اجتماعی دوره سلجوقی: نقش نظامیه‌ها (blogfa.com).
۲. ابتهاج، ابوالحسن (۱۳۷۱) خاطرات ابوالحسن ابتهاج؛ انتشارات علمی.
۳. ابریشمی، حمید و همکاران (۱۳۹۵) چالش‌های اقتصاد ایران: تقابل دیدگاه‌های رقیب؛ انتشارات نورعلم، چاپ سوم.
۴. احمدی امویی، بهمن (۱۳۸۵) اقتصاد سیاسی ج. ا.: گفتگو با دست‌اندرکاران اقتصادی دولت در ج. ا. ایران؛ گام نو.
۵. اسمیت، بنجامین (۱۳۸۹) اقدام جمعی و قدرت بسیج‌کنندگی بازار در ایران؛ ترجمه ج. خیرخواهان؛ چشم انداز ایران، ش. ۶۴.
۶. اله قلی، محیا (۱۳۹۰) اثر نهادها در تبدیل نفرین منابع به موهبت آثار بودجه‌ای رونق نفتی: مقایسه تطبیقی دو شوک درآمدهای نفتی دهه‌های ۱۳۸۰-۱۳۵۰ بر اقتصاد ایران؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد، به‌راهنمایی ف. مؤمنی و ع. شاکری؛ دانشگاه علامه طباطبائی.
۷. بازرگان، مهدی (۱۳۴۶) سازگاری ایرانی؛ نشر پیام آزادی.
۸. برادران حقیر، مریم و طائی، حسن (۱۳۹۵) دانشگاه کارآفرین، نیاز اقتصاد امروز؛ راهبرد یاس، پیاپی ۴۵.
۹. بشیریه، حسین (۱۳۸۰) موانع توسعه سیاسی در ایران؛ تهران: انتشارات گام نو.
۱۰. بیژنی، مریم (۱۳۹۹) رنسانس ایرانی در سده ۳ و ۴: بررسی عوامل شکوفایی فرهنگی و تمدن ایرانی اسلامی در دوره سامانیان؛ آموزش تاریخ، ش. ۷۶.
۱۱. پسران، محمد هاشم (۱۳۷۸) توسعه اقتصادی و شورش انقلابی در ایران؛ ترجمه م. انصاری؛ نامه پژوهش، ش ۱۲ و ۱۳.
۱۲. پور شافعی، مجید (۱۳۸۵) اقتصاد کوچک: گردش پول ملی ایران، هزینه‌های زندگی و دستمزدها در دو سده گذشته؛ گام نو.
۱۳. پور کاظمی محمدی، مهدی (۱۳۹۰) بررسی تأثیر حکمرانی خوب بر رشد اقتصادی و توسعه انسانی کشورهای دارای منابع طبیعی فراوان؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد، راهنما: ب. سحابی؛ مشاور: ع. عصار؛ دانشگاه تربیت مدرس.
۱۴. پیران، پرویز (۱۳۸۸) نقد خود: ویژگی‌های شخصیت جمعی ایرانیان یا ساز و کارهای بقا؛ آیین، ش. ۲۶ و ۲۷.
۱۵. (۱۳۸۶-۸) عرصه‌های تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی زنان ایران زمین: نیم‌نگاهی به یک تحقیق علمی؛ چشم‌انداز ایران، شماره ۴۶، ۴۸، ۵۲، ۵۴ و ...
۱۶. (سال‌های مختلف) نظریه (کلان) راهبرد و سیاست سرزمینی جامعه ایران: نظریه مقیاس شهری؛ نظریه آبادی جانشین نظریه شهر؛ نظریه امتناع جامعه از مشارکت به معنای فنی و تخصصی و ...؛ منابع مختلف.
۱۷. توکلیان، جلال (۱۳۹۳) نخبگان ایران در دوران گذار؛ تهران: نگاه معاصر، چاپ دوم.
۱۸. ثلاثی، محسن (۱۳۹۴) جهان ایرانی و ایران جهانی؛ نشر مرکز، چاپ هشتم.
۱۹. جعفری، علی (۱۳۸۸) بررسی و تجزیه و تحلیل آثار نفت بر اقتصاد ایران (رویکرد تاریخی)؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد، به‌راهنمایی ا. حسینی نسب و مشاوره ع. قنبری؛ دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس.
۲۰. حسین‌زاده، مهدی (۱۳۹۳) تعامل روحانیت و بازار؛ برگرفته از پایان‌نامه (دانشگاه تربیت مدرس)، انتشارات سخنوران.
۲۱. حسینی نسب، ا.؛ س. عبداللهی حقی؛ ع. ناصری و ل. عاقلی (۱۳۹۵) بررسی اثر افزایش درآمد نفت و مدیریت آن بر مسیر بهینه متغیرهای کلان اقتصاد ایران با مدل تعادل عمومی پویا؛ پژوهش‌های رشد و توسعه پایدار، س. ۱۶، ش. ۲.
۲۲. خاطرات (۱۳۸۲) توسعه در ایران، ۵۷-۱۳۲۰: خاطرات منوچهر گودرزی، خداداد فرمانمائی و عبدالمجید مجیدی؛ گام نو، چاپ ۲.
۲۳. خواجه‌نژاد، محمد (۱۳۹۳) اقتصاد سیاسی بخش‌های مولد در دوران شکوفایی درآمدهای نفتی در ایران؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد، به‌راهنمایی فرهاد مؤمنی، دانشگاه علامه طباطبائی (ره).
۲۴. خیرخواهان جعفر (۱۳۸۲) بلای منابع و اثر آزمندی؛ نامه مفید، مهر و آبان، ۹ (۳۸) (اقتصاد).
۲۵. دهباشی، حسین (۱۳۹۳) اقتصاد و امنیت: تاریخ شفاهی زندگی و آثار علینقی عالیخانی؛ سازمان اسناد و کتابخانه ملی.
۲۶. رضا قلی (والا)، علی (۱۴۰۱) جامعه‌شناسی نخبه‌کشی؛ نشر نی، چاپ چهل و چهارم.
۲۷. (۱۴۰۰) جامعه‌شناسی خودکامگی؛ نشر نی، چاپ بیست و هفتم.
۲۸. (۱۳۹۸) اگر نورث ایرانی بود: شرحی بر تاریخ، اقتصاد، ادبیات و جامعه ایران؛ نشر نهادگرا، چاپ اول.
۲۹. رنایی، محسن (۱۳۹۷) چرخه‌های افول اخلاق و اقتصاد: سرمایه اجتماعی و توسعه در ایران؛ انتشارات طرح نقد، چاپ سوم.
۳۰. (۱۳۹۸) اقتصاد سیاسی مناقشه اتمی ایران (درآمدی برای عبور تمدن‌ها)؛ نور علم، چاپ اول.
۳۱. زیباکلام، صادق (۱۳۷۷) ما چگونه ما شدیم؟ ریشه‌یابی علل عقب‌ماندگی در ایران؛ نشر روزنه، چاپ چهارم.
۳۲. زمانی، ر. و فرهاد مؤمنی (۱۳۹۲) تحلیل الگوی توسعه ایران بین دو انقلاب مبتنی بر اقتصاد سیاسی و نظم اجتماعی، راهبرد، ش. ۶۹.
۳۳. سبحانی، ح. و همکاران (۱۳۹۷) تبیین مجاری تولید رانت در نظام باتکی ایران با رویکرد اقتصاد سیاسی نهادگرایی؛ مطالعات اقتصاد کاربردی ایران، ۷، ۲۸.
۳۴. ستاریفر، محمد و آراین دانشمند (۱۳۹۷) اثر اینترنت بر بهره‌وری کار اقتصاد ایران؛ پژوهشنامه اقتصادی، دوره ۱۸، ش. ۶۸، بهار.

۳۵. سرزعیب، علی (۱۳۹۶) پوپولیسیم ایرانی: تحلیل کیفیت حکمرانی محمود احمدی‌نژاد از منظر اقتصاد و ارتباطات سیاسی؛ نشر کرگدن، ج. ۳.
۳۶. شاکری، عباس؛ تیمور محمدی و حامد نجفی (۱۳۹۵) مبانی نظری و محاسبه شاخص آسیب پذیری نفت برای کشورهای صادرکننده نفت (مورد ایران)؛ پژوهشنامه اقتصاد انرژی ایران (اقتصاد محیط زیست و انرژی)، سال ۵، تابستان.
۳۷. شجاع‌الدین، رقیه (۱۳۹۰) نقش دولت در روند خصوصی سازی (مطالعه تطبیقی تجربه کشورهای آلمان، چین و ایران)؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد؛ بهراهنمایی فرهاد مؤمنی و مشاوره عباس شاکری؛ دانشگاه علامه طباطبائی (ره).
۳۸. شهنازی، روح‌الله؛ رحمان خوش اخلاق و محسن رنایی (۱۳۹۱) تخصیص بهینه دریافتی‌های نفتی دولت (مطالعه موردی: ج. ۱. ایران)؛ اقتصاد محیط زیست و انرژی، سال اول، شماره ۳، تابستان.
۳۹. صمدیان، فرزانه و همکاران (۱۳۹۶) درآمد‌های نفت، نهادها و ظرفیت‌های اشتغال‌زایی: مطالعه موردی کشورهای صادرکننده نفت (OPEC)؛ فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی، دوره ۱۷، شماره ۶۵، تابستان.
۴۰. طایی، حسن (۱۳۸۷) تحلیل بازار کار کشور از منظر اقتصاد دانایی؛ پژوهشنامه اقتصادی، شماره ۲۸، بهار.
۴۱. (۱۳۸۷) تحول نظام آموزشی، پیش شرط پویایی بازار کار؛ حقوق و اقتصاد، شماره ۲ و ۳، مهر و آبان.
۴۲. طباطبائی، سید جواد (۱۳۹۸) زوال اندیشه سیاسی در ایران: گفتار در مبانی نظری انحطاط ایران؛ نشر کویر، چاپ دوازدهم.
۴۳. عزیزنژاد، صمد و همکاران (۱۳۹۸) آسیب شناسی نظام بانکی ایران؛ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
۴۴. عساری آرانی، عباس و مجید آقایی خوندایی (۱۳۸۷) اثر فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) بر رشد اقتصادی کشورهای عضو اوپک (OPEC)؛ رشد و توسعه پایدار، شماره ۲، تابستان.
۴۵. عساری آرانی، عباس (۱۳۹۳) برآورد نااطمینانی در بازار نفت و تأثیر آن بر متغیرهای عمده اقتصاد ایران؛ اولین کنفرانس ملی نفت گاز پتروشیمی و توسعه پایدار، اسفند ماه.
۴۶. عساری آرانی، عباس؛ ع. ناصری و م. آقایی (۱۳۸۸) تأثیر توسعه مالی بر فقر و نابرابری در کشورهای عضو اوپک؛ پژوهش‌های اقتصادی، ش. ۳.
۴۷. عظیمی، حسین (۱۳۸۲) آموزش و پرورش و توسعه از دیدگاه زنده یاد دکتر حسین عظیمی؛ پژوهشکده تعلیم و تربیت.
۴۸. علمداری، کاظم (۱۳۹۸) چرا ایران عقب ماند و غرب پیشرفت کرد؟؛ تهران: نشر توسعه، چاپ نوزدهم.
۴۹. فاروجی، ابوالفضل اسکندری و همکاران (۱۳۹۸) بررسی علل و عوامل وقوع انقلاب اسلامی در ایران از منظر کارگزاران حکومت پهلوی: یک پژوهش از پروژه تاریخ شفاهی ایران دانشگاه هاروارد؛ پژوهشنامه انقلاب اسلامی، س. ۹، ش. ۳.
۵۰. فراستخواه، مقصود (۱۴۰۲) کنشگران مرزی؛ نشر گام نو.
۵۱. فوران، جان (۱۳۷۷) مقاومت شکننده: تاریخ تحولات اجتماعی ایران؛ ترجمه احمد تدین؛ تهران: رسا.
۵۲. قسیم، محمدرضا (۱۳۹۶) شاهد جنگ و اقتصاد؛ نشر دنیای اقتصاد، چاپ اول.
۵۳. کاتوزیان، محمدعلی همایون (۱۳۹۱) ایران، جامعه کوتاه‌مدت و سه مقاله دیگر؛ ترجمه عبدالله کوثری؛ نشر نی، چاپ دوم.
۵۴. (۱۳۹۳) نوسازی ناتمام؛ گفت و گو با کاتوزیان؛ انتشارات پایان، چاپ پنجم.
۵۵. کارشناس، مسعود (۱۳۸۲) نفت، دولت و صنعتی شدن در ایران؛ ترجمه سعیدی و حاجی عبدالوهاب؛ گام نو.
۵۶. کارل، تری لین (۱۳۸۰) پارادکس وفور: رونق نفتی و حکومت‌های نفتی؛ ترجمه جعفر خیرخواهان؛ نشر نی.
۵۷. کتابی، احمد (۱۳۸۴) قحطی‌های ایران؛ دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
۵۸. کلاین، نانومی (۱۳۸۹) دکترین شوک: ظهور سرمایه‌داری فاجعه؛ ترجمه شهابی و نبوی؛ تهران: کتاب آمه.
۵۹. لشکر بلوکی، مجتبی (۱۴۰۱) استراتژی توسعه ایران چرا ایران عقب ماند؟ چگونه پیشرفت کنیم؟؛ انتشارات فرهنگ صبا.
۶۰. گفت‌وگوهای توسعه، شماره ۱ (۱۴۰۰) روایت محمود سریع‌القلم از مسأله توسعه در ایران؛ زیر نظر محسن رنایی؛ پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس و مؤسسه پویش فکری توسعه، انتشارات طرح نو.
۶۱. گفت‌وگوهای توسعه، شماره ۲ (۱۴۰۱) روایت مقصود فراستخواه از مسأله توسعه در ایران؛ زیر نظر محسن رنایی؛ پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس و مؤسسه پویش فکری توسعه، انتشارات طرح نو.
۶۲. گفت‌وگوهای توسعه، شماره ۳ (۱۴۰۲) روایت بابزید مردوخ‌ی از مسأله توسعه در ایران؛ زیر نظر محسن رنایی؛ پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس و مؤسسه پویش فکری توسعه، انتشارات طرح نو.
۶۳. متوسلی، محمود و همکاران (۱۳۹۱) درآمدی بر تبیین نهادی علل پایین بودن بهره‌وری در اقتصاد ایران (برگرفته از پایان‌نامه دکتری)؛ مطالعات و سیاست‌های اقتصادی (سیاست‌های اقتصادی - نامه مفید)، ۸ (۱۸)، شماره ۲ (۹۳).
۶۴. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۳) نگاهی به مسائل اقتصاد ایران و راهکارهای آن: مجموعه ۱۸ سخنرانی ۱۸ اقتصاددان.
۶۵. (۱۳۸۱) بودجه ریزی در ایران؛ ۶ جلد؛ دفتر مطالعات برنامه و بودجه.

۶۶. مسرت، محسن (۱۳۹۲) جراحی بزرگ غرب برای دور شدن از الگوی نفت (نقد کتاب «اقتصاد سیاسی مناقشه اتمی ایران» محسن رنایی): فصلنامه اقتصادی-سیاسی، س ۲۷، ش ۳ (پیاپی ۲۹۳)، پاییز.
۶۷. مشیری، سعید؛ ح. پاشازاده و ح. طایی (۱۳۹۴) عوامل مؤثر بر نرخ مشارکت نیروی کار در بازار کار ایران؛ پژوهش‌های رشد و توسعه پایدار، (۲) ۱۵.
۶۸. مصطفوی، سید محمد حسن (۱۳۹۲) آثار سرمایه اجتماعی بر امنیت اقتصادی؛ مؤسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد.
۶۹. (۱۳۹۲) بررسی بیماری هلندی و اثرات آن بر ابعاد گوناگون اقتصادی-اجتماعی با رهیافت میان‌رشته‌ای؛ همایش ملی نفت و توسعه اقتصادی، دانشگاه علامه طباطبائی، ۳۰ بهمن ۹۲.
۷۰. (۱۳۹۴) آسیب شناسی رویکرد اصلاحگری و توسعه در ایران از دوره قاجار؛ چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه.
۷۱. (۱۳۹۴) اثر معکوس رشد جمعیت (هرم جمعیتی) بر تشدید وضعیت نامطلوب بخش مسکن در ایران و آمریکا؛ اقتصاد مسکن، ش ۵۵.
۷۲. معزی فر، وحیده (۱۳۹۳) بررسی تأثیر عوامل نهادی بر توسعه کارآفرینی، بررسی تطبیقی کشورهای نفتی و غیرنفتی منتخب؛ پایان نامه کارشناسی ارشد، به راهنمایی عبدالرسول قاسمی؛ دانشگاه علامه طباطبائی (ره).
۷۳. مؤمنی، فرشاد و همکاران (۱۳۹۵) بررسی وضعیت توسعه پایدار در ایران با استفاده از شاخص ردپای کربن؛ اقتصاد محیط زیست و منابع طبیعی، ش ۱.
۷۴. مؤمنی، فرشاد و خ. قاصدی (۱۳۹۶) تأثیر ساختار قدرت، ثروت و تکنولوژی بر مدیریت منابع آب در ایران؛ اقتصاد و جامعه، ش ۳۳.
۷۵. میدری، احمد؛ محسن ابراهیمی و مجید حاجی (۱۳۹۲) تأثیر فرایند حل و فصل دعاوی قضایی بر رشد اقتصادی کشورهای گروه D8؛ پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، س ۲۱، ش ۶۵.
۷۶. میدری، احمد (۱۳۷۱) تأثیر بی ثباتی سیاسی-اجتماعی بر رشد اقتصادی؛ پایان نامه کارشناسی ارشد؛ دانشگاه تهران، به‌راهنمایی اکبر کمیجانی.
۷۷. (۱۳۹۲) مسئله سیاستگذاری در اقتصاد ایران از نظر گروه مشاوران هاروارد براساس کتاب «برنامه ریزی در ایران»؛ نوشته مک‌نود در سال ۱۳۴۲؛ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
۷۸. (۱۴۰۰) در جستجوی سعادت عمومی؛ جلد ۱: بازخوانی انتقادی مشروط سازی قدرت، جلد ۲: درآمدی بر توانمندسازی حکومت و جامعه؛ نشر روزنه.
۷۹. نادمی، یونس و هدی زبیری (۱۳۹۶) نفت و سرمایه انسانی: تفکری دوباره بر فرضیه نفرین منابع در ایران؛ پژوهشنامه اقتصاد انرژی ایران، (۲۳) ۶.
۸۰. ناصری، ع.؛ م. ح. صبوری و ب. عربانی (۱۳۸۷) بررسی یارانه حامل‌های انرژی در اقتصاد ایران و ضرورت بازنگری در آن؛ اقتصاد و جامعه، ش ۱۹.
۸۱. ناظران، پویا (۱۴۰۱) چهار تصمیم شاخص: <http://www.taadolnewspaper.ir/87/190526>
۸۲. (۱۴۰۱) ملزومات رشد اقتصادی پایدار و بالا: <http://www.taadolnewspaper.ir/57/190538>
۸۳. نجفی، محمدباقر و همکاران (۱۳۹۴) مقدمه‌ای بر تبیین رابطه بین درآمدهای نفتی و بهره‌وری در ایران، پژوهش‌های رشد و توسعه پایدار، دوره ۱۵، ۴.
۸۴. نادری نژاد، ریحانه و همکاران (۱۳۹۷) نفت و کیفیت زندگی و توسعه در ایران (۱۳۸۶-۱۳۵۰)؛ علوم اجتماعی، ش ۸۰.
۸۵. نیلی، مسعود؛ حسن درگاهی؛ محمد کردبچه و فرهاد نیلی (۱۳۹۱) دولت و رشد اقتصادی در ایران؛ نشر نی، چاپ سوم.
۸۶. هادی زنوز، بهروز (۱۳۸۲) تجربه سیاست‌های صنعتی در ایران (۸۰-۱۳۷۴)؛ مرکز پژوهش‌های مجلس.
۸۷. هادی زنوز، بهروز (۱۳۹۸) تحلیل تحریم‌های بین‌المللی ایران در چارچوب اقتصاد سیاسی در دوره ۹۷-۱۳۵۷؛ اقتصاد فردا.
۸۸. هالیدی، فرد (۱۳۵۸) دیکتاتوری و توسعه سرمایه داری در ایران؛ ترجمه فضل الله نیک آیین؛ تهران: امیرکبیر.
۸۹. همتی، بابک (۱۳۹۱) اقتصاد سیاسی نفت، نقش نفت در توسعه بازارهای اقتصاد و سیاست در ایران؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد، به راهنمایی فرشاد مؤمنی و مشاوره محمد قلی یوسفی؛ دانشگاه علامه طباطبائی (ره).
۹۰. یزدانی، ف. (۱۳۹۳) آثار قیمتی هدفمندی یارانه‌ها بر شاخص‌های فقر در ایران؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد، به‌راهنمایی ف. مؤمنی، دانشگاه علامه طباطبائی.

۱. ابن بطوطه (۱۳۲۶) سفرنامه (بخش‌های مربوط به ۴ بار سفر به ایران «فارس» یا «بلاد عجم»); ترجمه محمد علی موحد؛ نشر آگه، چاپ ۶.
۲. ابن خلدون، عبدالرحمن (۱۳۹۳) مقدمه / العبر (العبر و دیوان‌المبتدا والخبر فی ایام‌العرب والعجم والبربر ومن عاصره من ذوی‌السلطان‌الاکبر) (بخش‌های مربوط به ایران و دانشمندان ایرانی); ترجمه و تصحیح محمد پروین گنابادی؛ انتشارات علمی فرهنگی، چاپ ۱۴.
۳. بیهقی، ابوالفضل محمد بن حسین (۱۴۰۰) تاریخ بیهقی (تاریخ مسعودی); ترجمه جعفر مدرس صادقی؛ انتشارات مرکز، ج. ۱۱.
۴. فردوسی (۱۳۹۴) شاهنامه (بخش پادشاهی کسری نوشین روان «بخش ۵» و پادشاهی اردشیر «بخش ۱۴»); انتشارات هرمس، چاپ ششم.
۵. فضل‌الله همدانی، رشیدالدین (۱۳۸۸) تاریخ مبارک‌غازانی (داستان‌غازان‌خان / خلاصه کتاب جامع‌التواریخ); ناشر: پرسش، چاپ اول.
۶. ناصر خسرو (۱۳۸۹) سفرنامه (خلاصه سفرنامه); به کوشش محمد دبیرسیاقی؛ انتشارات زوار، چاپ دهم.

1. Abrahamian, Ervand (1982) *Iran between Two Revolutions*; Princeton University Press.
2. Auty, Richard (1993) *Sustaining Development in Mineral Economies*; The Resource Course Thesis, Routledge.
3. Bharier, Julian (1971) *Economic Development in Iran 1900-1970*; London: Oxford University Press.
4. Bonyani, Abbas, & Moslem Alimohammadlou (2018) Identifying and prioritizing foreign companies interested in participating in post-sanctions Iranian energy sector; *Energy Strategy Reviews*, Vol. 21.
5. Bostock, F. and G. Jones (1989) *Planning and power in Iran: Ebtehaj and Economic Development under the Shah*; London, Frank Cass.
6. Cottom, Richard (1988) *Iran and U.S: A Cold War Case Study*; Princeton: Princeton Uni.
7. Fakhimi, Ghobad (2016) *30 Years Iran Oil: From Nationalization to Islamic Revolution*.
8. Farzanegan, Mohammad Reza (2019) *The Opportunity Cost of the Islamic Revolution and War for Iran*; *MAGKS Papers on Economics 201929*, Philipps-Universität Marburg (Issue 2029 of Joint discussion paper series in economics, ISSN 1867-3678).
9. Friedman, Thomas L. (2006) *The First Law of Petro-politics*; *Foreign Policy*, Slate Group & Washington Post Network Interactive: <http://www.foreignpolicy.com>
10. Howard, Roger (2007) *Iran Oil: The New Middle East Challenge to America* Hardcover; Tauris.
11. Hoseini, Mohammad and Thorsten Beck (2020) Emergency loans and consumption evidence from COVID-19 in Iran; *Covid Economics*, Issue 45, 28 August.
12. Karshenas, Massoud, & Hassan Hakimian (2005) Oil, economic diversification and the democratic process in Iran; *Iranian Studies* 67 (90): (<https://www.researchgate.net/publication/238396716>)
13. Karl, Terry Lynn (1997) *The Paradox of Plenty: Oil Booms and Petro-States*; Berkeley: University of California Press.
14. Katzman Kenneth (2017) *Iran sanctions*; Congressional Research Service, Federation of American Scientists, October 30, 2017, Updated July 23: (<https://crsreports.congress.gov/RS20871>)
15. Keddie, N. R. (1983) *Iranian Revolutions in Comparative Perspective*; *American Historical Review*, 88.
16. Mahdavy, H. (2001) *The patterns and problems of economic development in rentier states: The case of Iran*; *World Politics*: (muse.jhu.edu)
17. Najmabadi, Afsane (1987) *The Politicization of A Rentier State: The Case of Pahlavi Iran*; London Croon Hel.
18. Northam, Jackie (2020) *Why Iran's economy has not collapsed amid U.S. sanctions and 'maximum pressure'*; January 16: (<https://www.google.com/search?biw=1280&bih=529&ei>)
19. Ross, Michael Lewin (1999) *The Political Economy of the Resource Curse*; *World Politics*; Vol. 51, N0. 2..
20. Skocpol, Theda (1982) *Rentier State and Shi'a Islam in the Iranian Revolution*; *Theory and Society*, Vol. 11.